

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7982/2568

ธนาคาร ท. โจทก์ บริษัท อ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 698, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 95, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 135, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 136, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 135, ป.พ.พ. มาตรา 727/1, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 95

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่บริษัทลูกหนี้หลุดพ้นจากหนี้สินเนื่องจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 135 (3) ตามนัยมาตรา 136 เป็นผลของกฎหมายล้มละลาย เมื่อโจทก์ยังไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ หรือมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะทำให้หนี้ของลูกหนี้ระงับสิ้นไปตาม ป.พ.พ. ลักษณะ 2 หมวด 5 ความระงับแห่งหนี้ การหลุดพ้นจากหนี้สินของลูกหนี้จึงเป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ในคดีล้มละลายเท่านั้น และเป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ไม่ถือเป็นข้อต่อสู้ของลูกหนี้ที่จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ในฐานะผู้ค้ำประกันจะมีสิทธิยกขึ้นต่อสู้โจทก์เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เพราะผู้ค้ำประกันจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบก็เมื่อหนี้ของลูกหนี้ระงับสิ้นไปไม่ว่าเพราะเหตุใดตาม ป.พ.พ. มาตรา 698 ส่วนความรับผิดชอบของจำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จำนองซึ่งมีข้อตกลงยอมรับผิดในส่วนที่ขาดจนครบ (สัญญาจำนองทำขึ้นก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติม ป.พ.พ. มาตรา 727/1) โจทก์เป็นเจ้าหนี้มีประกันจึงบังคับจำเลยที่ 1 ได้ตามข้อตกลงในสัญญา แต่จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้จำนองซึ่งมีข้อตกลงยอมรับผิดในส่วนที่ขาดจนครบเช่นกันนั้น เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 3 ในคดีล้มละลายตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 135 (3) เป็นผลให้จำเลยที่ 3 หลุดพ้นจากหนี้สินตามสัญญาค้ำประกัน โจทก์เป็นเจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 95 ยังมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันและบังคับชำระหนี้ได้แต่เฉพาะทรัพย์สินที่จำเลยที่ 3 จำนองเท่านั้น หากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ แม้จะมีข้อตกลงยอมรับผิดในส่วนที่ขาดจนครบ โจทก์ก็ไม่อาจบังคับจำนองชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 3 อีกได้ เพราะศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 3 ตามมาตรา 135 (3) เป็นผลให้จำเลยที่ 3 หลุดพ้นจากหนี้สินแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่ร่วมกันชำระเงิน 501,904,176.58 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 22.25 ต่อปี ของเงินต้น 246,934,191.78 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสี่ไม่ชำระ ให้ยึดทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 39133, 39134, 39135, 39136, 39137, 39138, 39141, 39142, 39143, 39144, 48433 และ 51210 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 348 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 1923 และ 1925 ที่ดินโฉนดเลขที่ 12951, 12952 และ 12953 ที่ดินโฉนดเลขที่ 14541, 23726, 45645 และ 45696 และทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 3 ห้องชุดเลขที่ 30/69 และ 30/70 ชื่ออาคารชุด บ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 14/2549 และห้องชุดเลขที่ 780/587 ชื่ออาคารชุด ศ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 8/2550 และยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสี่ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ จำเลยทั้งสี่ให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ที่ 2

และที่ 4 ในฐานะผู้ค้าประกันร่วมกันชำระเงิน 246,934,191.78 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 22.5 ต่อปี ของเงินต้นดังกล่าวนับถัดจากวันที่ 31 มกราคม 2557 เป็นต้นไปเป็นระยะเวลา 60 วัน และให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จำนองชำระหนี้จำนองในเงินต้นดังกล่าวรวมดอกเบี้ยถึงวันฟ้อง 501,904,176.58 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 9 ต่อปี ของเงินต้น 246,934,191.78 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 23 สิงหาคม 2561) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้จำนองชำระหนี้จำนอง 40,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละตามที่โจทก์คิด ตามสรุยยอดสินเชื่อเพื่อการส่งออกเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข 65 (เอกสารหมายเลข จ.70) ถึงวันฟ้อง และร้อยละ 9 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หาก จำเลยทั้งสี่ไม่ชำระ ให้บังคับจำนองยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ 1 ที่ดินโฉนดเลขที่ 39133, 39134, 39135, 39136, 39137, 39138, 39141, 39142, 39143, 39144, 48433 และ 51210 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 348 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 1923 และ 1925 ที่ดินโฉนดเลขที่ 12951, 12952 และ 12953 ที่ดินโฉนดเลขที่ 14541, 23726, 45645 และ 45696 และบังคับจำนองยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ 3 ห้องชุดเลขที่ 30/69 และ 30/70 ชื่ออาคารชุด บ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 14/2549 และห้องชุดเลขที่ 780/587 ชื่ออาคารชุด ศ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 8/2550 และยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสี่ออก ขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ กับให้จำเลยทั้งสี่ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียม แทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 30,000 บาท ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยที่ 3 ในส่วนของ ความรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกัน จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จำนองชำระหนี้จำนองเป็นเงิน 501,904,176.58 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 9 ต่อปี ของเงินต้น 246,934,191.78 บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 23 สิงหาคม 2561) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ให้จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้จำนองชำระหนี้จำนอง 40,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละตามที่โจทก์คิดตามสรุยยอดสินเชื่อเพื่อการส่งออก ถึงวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 23 สิงหาคม 2561) และร้อยละ 9 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แก่โจทก์ หากจำเลยที่ 1 และที่ 3 ไม่ชำระ ให้บังคับจำนองยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ 1 ที่ดินโฉนด เลขที่ 39133, 39134, 39135, 39136, 39137, 39138, 39141, 39142, 39143, 39144, 48433 และ 51210 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 348 หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) เลขที่ 1923 และ 1925 ที่ดินโฉนดเลขที่ 12951, 12952 และ 12953 ที่ดินโฉนดเลขที่ 14541, 23726, 45645 และ 45696 และบังคับจำนองยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ 3 ห้องชุด เลขที่ 30/69 และ 30/70 ชื่ออาคารชุด บ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 14/2549 และห้องชุดเลขที่ 780/587 ชื่ออาคารชุด ศ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่ 8/2550 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ แก่โจทก์ หากบังคับจำนองขายทอดตลาดได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 1 และที่ 3 ไม่ต้องรับผิดชอบ แก่โจทก์อีก ยกฟ้องจำเลยที่ 2 และที่ 4 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกา วินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังได้ว่า ธนาคาร ห. ได้รับอนุญาตจาก กระทรวงการคลังให้ประกอบกิจการธนาคารพาณิชย์ ระหว่างวันที่ 23 มีนาคม 2554 ถึงวันที่ 5 สิงหาคม 2556 บริษัท ม. ทำสัญญาสินเชื่อเพื่อการส่งออกกับธนาคาร ห. ในวงเงินรวม 470,000,000 บาท โดยมีจำเลยทั้งสี่เป็นผู้ค้ำประกัน จำเลยที่ 1 นำที่ดิน 12 แปลง โฉนดเลขที่ 39133, 39134, 39135, 39136, 39137, 39138, 39141, 39142, 39143, 39144, 48433, และ

51210 จำนองเป็นประกันในวงเงิน 512,640,000 บาท นำที่ดินตาม
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 ก) 3 แปลง เลขที่ 348 เลขที่ 1923 และ 1925 จำนองเป็น
ประกันในวงเงิน 512,640,000 บาท นำที่ดิน 3 แปลง โฉนดเลขที่ 12951, 12952 และ 12953
จำนองเป็นประกันในวงเงิน 512,640,000 บาท นำที่ดิน 3 แปลง โฉนดเลขที่ 14541, 45645 และ
45696 จำนองเป็นประกันในวงเงิน 10,000,000 บาท และจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 23726 ในวงเงิน
5,000,000 บาท จำเลยที่ 3 นำห้องชุดเลขที่ 30/69 และ 30/70 ชื่ออาคารชุด บ. ทะเบียน
อาคารชุดเลขที่ 14/2549 และห้องชุดเลขที่ 780/587 ชื่ออาคารชุด ศ. ทะเบียนอาคารชุดเลขที่
8/2550 จำนองเป็นประกันในวงเงิน 40,000,000 บาท บริษัท ม. เบิกถอนเงินตามสัญญาไปจาก
ธนาคาร ห. แล้วไม่ชำระ ถึงวันฟ้องเป็นเงินต้น 246,934,191.78 บาท และดอกเบี้ย
254,969,984.80 บาท รวมเป็นเงินต้นและดอกเบี้ย 501,904,176.58 บาท วันที่ 5 สิงหาคม 2556
ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดบริษัท ม. จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 เป็นคดี
หมายเลขแดงที่ ล. 2784/2556 วันที่ 10 ตุลาคม 2556 จำเลยที่ 1 ทำหนังสือรับสภาพหนี้
ยอมรับผิดในหนี้ที่คำประกันให้ไว้ต่อธนาคาร ห. วันที่ 30 มกราคม 2557 ธนาคาร ห. ยื่นคำร้อง
ขอรับชำระหนี้ของบริษัท ม. นายเงิน หรือนายจูงเชียง จำเลยที่ 2 และนางสุพรรณิ จำเลยที่ 3
ในคดีนี้ ซึ่งเป็นจำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ตามลำดับ ในคดีล้มละลายดังกล่าวต่อศาลล้มละลายกลาง
วันที่ 18 สิงหาคม 2557 ธนาคาร ห. โอนกิจการรวมถึงทรัพย์สิน ความรับผิดชอบทางสัญญาด้าน
การพาณิชย์ กู้ยืมเงินและหลักประกันให้แก่โจทก์ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2557 โจทก์เข้าสวมสิทธิเป็น
เจ้าหนี้แทนธนาคาร ห. ต่อศาลล้มละลายกลาง และยื่นคำร้องขอถอนคำขอรับชำระหนี้ของบริษัท
ม. จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 3 โดยอ้างเหตุว่าสามารถตกลงกันได้แล้ว ไม่ประสงค์จะขอรับชำระหนี้
อีกต่อไป วันที่ 1 กันยายน 2560 เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทำหนังสือขอให้ศาลมีคำสั่งยกเลิก
การล้มละลายของบริษัท ม. นางสุพรรณิ จำเลยที่ 3 ในคดีนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.
2483 มาตรา 135 (3) และยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 2 ในคดีนี้ตามมาตรา 135 (2)
ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตามคำขอของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วันที่ 6
กันยายน 2560 ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ในฐานะผู้ค้ำประกันและจำเลยที่ 1
และที่ 3 ในฐานะผู้จำนองรับผิดชอบเงินแก่โจทก์ สำหรับความรับผิดชอบของจำเลยที่ 3 ในฐานะ
ผู้ค้ำประกันที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องมา ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา ข้อเท็จจริงส่วนนี้จึงฟัง
เป็นยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า จำเลยทั้งสี่ต้อง
รับผิดชอบหนี้ให้โจทก์หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า การที่บริษัท ม. ลูกหนี้ หลุดพ้นจากหนี้สินด้วยเหตุว่า
ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา
135 (3) และตามนัยมาตรา 136 เป็นผลของกฎหมายล้มละลาย แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าโจทก์
ยังไม่ได้รับชำระหนี้จากบริษัท ม. ลูกหนี้ หรือมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดที่จะทำให้หนี้ของลูกหนี้ระงับ
สิ้นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 2 หมวด 5 ความระงับแห่งหนี้ การหลุดพ้น
จากหนี้สินของลูกหนี้ดังกล่าวจึงเป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ในคดีล้มละลายเท่านั้น และ
เป็นเรื่องเฉพาะตัวของลูกหนี้ ไม่ถือเป็นข้อต่อสู้ของลูกหนี้ที่จะทำให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ใน
ฐานะผู้ค้ำประกันจะมีสิทธิยกขึ้นต่อสู้โจทก์เพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เพราะผู้ค้ำประกันจะหลุดพ้น
จากความรับผิดก็เมื่อหนี้ของลูกหนี้ระงับสิ้นไปไม่ว่าเพราะเหตุใดตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 698 สำหรับความรับผิดในฐานะผู้จำนอง จำเลยที่ 1 ใน
ฐานะผู้จำนองมีข้อตกลงยอมรับผิดในส่วนที่ขาดจนครบถ้วน ในกรณีนี้โจทก์ในฐานะ

เจ้าหนี้มีประกันด้วยจึงบังคับจำเลยที่ 1 ได้ตามข้อตกลงในสัญญา ส่วนความรับผิดของจำเลยที่ 3 ในฐานะผู้จำนองนั้น ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นจำเลยที่ 4 ในคดีล้มละลายดังกล่าวตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 135 (3) อันเป็นผลให้จำเลยที่ 3 หลุดพ้นจากหนี้สินตามสัญญาค้ำประกัน แต่โจทก์ยังคงมีสิทธิบังคับจำนองเนื่องจากโจทก์เป็นเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 95 จึงมีสิทธิเหนือทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันและบังคับชำระหนี้ได้เฉพาะทรัพย์สินที่จำเลยที่ 3 จำนองไว้เท่านั้น หากบังคับจำนองแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ แม้จำเลยที่ 3 มีข้อตกลงยอมรับผิดในส่วนที่ขาดจนครบถ้วน โจทก์ก็ไม่อาจบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 3 อีกได้ เพราะเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 3 ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 135 (3) ย่อมเป็นผลให้จำเลยที่ 3 หลุดพ้นจากหนี้สิน ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามา ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยบางส่วน เมื่อวินิจฉัยดังนี้แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาข้ออื่นของโจทก์อีกต่อไป เพราะไม่ทำให้ผลแห่งคดีเปลี่ยนแปลง ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้นบางส่วน อนึ่ง คดีนี้ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องจำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ในฐานะผู้ค้ำประกัน และให้จำเลยที่ 1 และที่ 3 รับผิดในฐานะผู้จำนองไม่เกินกว่าทรัพย์สินจำนอง โจทก์ฎีกาขอให้จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ในฐานะผู้ค้ำประกัน และจำเลยที่ 1 และที่ 3 ผู้จำนองรับผิดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ทุนทรัพย์ในชั้นฎีกาจึงมีจำนวน 256,067,374.21 บาท ต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 406,067 บาท โจทก์เสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามา 651,904 บาท จึงให้คืนค่าขึ้นศาลที่เสียเกินมา 245,837 บาท แก่โจทก์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่หากบังคับยึดทรัพย์สินจำนองของจำเลยที่ 3 ขายทอดตลาดแล้วได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยที่ 3 ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์อีก คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาที่เสียเกินมา 245,837 บาท ให้แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกานอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

องค์คณะ

จุฑามาศ วงศ์ศิระวิลาส · สาธู เพ็ชรไชย · ประคอง เตกฉัตร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/7982/2568>